

Els feminismes

Feminal s'autodefinia com a revista feminista. Mai no rebutjà l'adscripció al moviment però, des de les seves pàgines, intentà definir "lo vertader feminisme".

Durant la primera etapa, l'equip de redacció es desmarcà del sufragisme que, amb accions poc convencionals, havien aconseguit un ressò que depassava fronteres i irrompia amb força en el panorama internacional.

Feminal es concentrà en dos objectius: la defensa dels drets de les dones a l'educació i la seva professionalització.

Amb tot, en la segona etapa de la publicació, el 1925, la defensa dels drets civils i polítics de les dones, es convertí en el seu eix programàtic. La Dictadura de Primo de Rivera havia reconegut l'accés de les dones solteres i vídues amb pàtria potestat als càrrecs polítics. Des de *Feminal* es reivindicà els drets polítics per a les dones sense restriccions.

© AIGC-AJF. Desconeguda (fragment)

Pacifisme

Feminal, va fer una aposta decidida pel pacifisme, en un context de conflicte bèl·lic. Havia esclatat la Primera Guerra Mundial. Des de la revista es va donar difusió a la creació del Comitè Femení Pacifista de Catalunya, presidit per la directora de la revista Carme Karr, i *Feminal* donà una àmplia cobertura a totes les seves iniciatives així com a la dels altres comitès pacifistes de l'estranger.

© AIGC-AJF. Frederic Bojell (fragment)

Espais de dones

A la Catalunya dels anys deu del segle xx, hi havia espais creats per dones i per a les dones.

Aquests espais van configurar una geografia, una topografia particular. Els trànsits, els fluxos de dones dels uns als altres eren continuats.

Feminal va voler deixar constància de la seva existència i de les activitats que s'hi feien, partidària com era de fer visible la sexualització de l'espai, ja fossin espais periodístics, literaris, laborals, culturals, residencials....

El dret a la professionalització

Feminal va fer una aposta decidida per la professionalització de les dones. D'una banda, per reivindicar l'accés de les dones a totes les professions, trencant els prejudicis que les condemnava a reduïts àmbits d'actuació, d'altra banda, per denunciar les deplorables condicions laborals en què vivien immerses moltes dones, especialment aquelles que treballaven a domicili.

La fotografia, més que no pas el text, va ser utilitzada per donar visibilitat a les dones en àmbits professionals poc feminitzats, valoritzar les seves creacions, amb la voluntat d'elaborar discurs i incidir en un canvi de mentalitats.

ELS FEMINISMES DE FEMINAL

Feminal no va ser una flor d'estiu, s'inscriví en una tradició de publicacions de dones llarga i diversa que, des de mitjan segle XIX, van crear opinió a Catalunya.

El primer número de la revista *Feminal*, va aparèixer el 28 d'abril de 1907.

Carme Karr va ser la impulsora, animadora i directora de la revista, publicada sota l'empara de la prestigiosa *La Il·lustració Catalana* i comptà amb una important xarxa de col·laboradores, entre d'altres, Maria Pi, Caterina Albert, Narcisca Freixes, Lluïsa Vidal, Lola Anglada i un llarg etcètera. Amb *Feminal* aparegué una nova estètica i una nova ètica en les revistes de dones. Dit d'una altra manera, per a formular la seva ètica, *Feminal* ho va fer a través d'una estètica, la de la modernitat.

Amb periodicitat mensual, la revista va tenir continuïtat durant més de deu anys, fins al 1917. Després, *Feminal* recobrava nova vida, a partir del mes d'abril de 1925, com a portaveu de l'entitat Acció Femenina. Ara però, gairebé tota escrita en castellà -eren els temps de la Dictadura de Primo de Rivera- i amb una durada molt curta, només sabem de l'existència de dos números.

Amb *Feminal* canvià l'autorepresentació de les dones, creà i difongué només imatges de les dones.

Isabel Segura Soriano

Textos i selecció d'imatges: Isabel Segura Soriano

Disseny gràfic i tractament d'imatges: Estudi Villuendas + Gómez

Producció: Institut Català de les Dones

Agraïments: Arxiu Històric de la Ciutat, Pep Parer i Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona - Arxiu Fotogràfic

© de l'edició: Institut Català de les Dones

© del text: l'autora

© de les fotografies: els fotògrafs i/o fotògrafes

Els feminismes de *Feminal*

PRESENTACIÓ

L'any 1907, com a suplement d'*Il·lustració Catalana*, es va publicar el primer número de *Feminal*, la primera revista de caràcter feminista a Catalunya.

Feminal s'adreçava a les dones com un públic amb interessos propis i amb l'afany d'estar informat, especialment, dels camins que el feminisme anava proposant i consolidant. Es trencava així, per primera vegada, la consideració de les dones com un sector el qual allisonar, prevenir, influir o sobre el qual deixar caure un reguitzell de consells.

Feminal va aplegar a les seves pàgines articles que compartien una mateixa preocupació per visualitzar les noves perspectives introduïdes per les dones en consonància amb la modernització necessària de la societat i, així mateix, recollia, mitjançant un equip de corresponents a França i Anglaterra, les idees dels moviments feministes sorgits en aquells moments a Europa.

Des de *Feminal* es reivindicava el paper propositiu de les dones, i els seus escrits reflectien els conflictes generats per les transformacions de la idea de feminitat, que apuntaven cap a una nova identitat més autònoma, pròpia i lliure. L'evolució d'aquesta idea suposava una ruptura en relació amb l'exigència d'un model de relació entre els homes i les dones basada en la tradicional dependència emocional de les unes envers els altres.

Però des de la revista no només es pretenia posar fi a aquests estereotips, sinó que des de les seves planes es reivindicava també la tasca que les dones aportaven en aquell moment a diferents àmbits professionals.

Al llarg de la vida de la revista, Carme Karr, directora de *Feminal*, i les seves col·laboradores, van vincular el protagonisme de les dones a molts altres aspectes. L'educació, els drets polítics i civils, el pacifisme o el feminisme són alguns dels temes que es van desenvolupar a les seves pàgines, tant des dels articles com a través de fotografies i il·lustracions. Efectivament, *Feminal* és una creació cultural de gran valor per molts motius, però també perquè va divulgar la imatge de moltes de les dones que van exercir papers clau en la lluita pels drets propis, i va contribuir a valorar les tasques que les dones d'aquella època van desenvolupar, fonamentals a l'hora d'alliberar-se de la vida traçada segons els models tradicionals de l'època.

Tot i que la vida d'aquesta revista fou efímera, i malgrat que va ser silenciada i oblidada durant molt temps, l'existència de *Feminal* fou cabdal per a l'emancipació de les dones d'aquella època i per la incidència que van tenir les seves aportacions en l'àmbit del nou pacte polític que s'albirava en la societat catalana de principis del segle XX.

INSTITUT CATALÀ DE LES DONES

Pl. Pere Coromines, 1
08001 Barcelona
Telf: 93 495 16 00
www.gencat.cat/icdones
icd@gencat.net

OFICINES D'INFORMACIÓ:

Barcelona
Telf: 93 317 92 91
icd.barcelona@gencat.net
Girona
Telf: 972 41 29 90
icd.girona@gencat.net

Lleida
Telf: 973 73 36 00
icd.lleida@gencat.net

Tarragona
Telf: 977 24 13 04
icd.tarragona@gencat.net

Terres de l'Ebre
Telf: 977 44 47 58
icd.terresebre@gencat.net

Línia d'atenció a les dones en situació de violència

900 900 120

Servei 24 hores
gratuit i confidencial